

Ο,ΤΙ ΕΙΔΑ ΚΑΙ ΑΚΟΥΣΑ ΣΤΗ ΧΡΥΣΩ

Στην φετινή μου επίσκεψη στο χωριό μας με λύπη μου αντίκρισα εγκαταλειμ-

μένα αυτοκίνητα και μάλιστα σε τρεις διαφορετικές τοποθεσίες, πιο πάνω από τα Μαντάνια, στα Αλώνια και στα Νιμάτια. Ομολογώ ότι η πρώτη σκέψη που έκανα ήταν αρνητική για τους δημοτικούς άρχοντες της περιοχής μας. Επιστρέφοντας ερεύνησα το θέμα και δυστυχώς διαπίστωσα ότι δεν υπάρχει στη

χώρα μας το απαιτούμενο θεσμικό πλαίσιο, ώστε να υποχρεώνονται οι ιδιοκτήτες να τα απομακρύνουν με δικά τους έξοδα. Το θεσμικό πλαίσιο δεν υπάρχει, ο δήμος μας δεν έχει χρήματα να διαθέσει για την απομάκρυνσή τους, ασυνειδητοί συμπολίτες μας πάντα θα υπάρχουν που να επιλέγουν την πιο εύκολη γι' αυτούς λύση και το πρόβλημα θα παραμένει και ίσως να οξύνεται. Γι' αυτό πρέπει άμεσα να βρεθεί μια λύση και να εκλείψει αυτό το πρόβλημα και η λύση ίσως είναι η συνεργασία του δήμου με το Δ.Σ. του συλλόγου μας ώστε να βρεθούν τα χρήματα για την απομάκρυνση των αυτοκινήτων. Αν παραμείνουν εκεί τα εγκαταλειμμένα αυτοκίνητα και εστία ρύπανσης θα είναι αλλά, το κυριότερο, αλλοιώνουν το πανέμορφο φυσικό περιβάλλον του χωριού μας.

Και ποιος Χρυσιώτης δεν ήπια τον καφέ του ή το τσίπουρό του κάτω από την καστανιά στο μαγαζί του αείμνηστου Ηλία Μαρούλη και μάλιστα

όλοι αναπολούμε τον παχύ ίσκιο της, κάθε φορά που πηγαίνουμε στο χωριό μας. Αυτή την καστανιά με λύπη φέτος την αντίκρισα ξερή. Φαίνεται ότι ακολούθησε και αυτή τον αείμνηστο Ηλία.

Οι διαμένοντες στο χωριό μας είναι όλοι πολύτιμοι. Κανένας δεν περισσεύει. Αυτοί κρατάνε ζωντανό το χωριό μας και όχι εμείς οι επισκέπτες των 10 ή 20 ημερών. Αν κάποιος φύγει από το χωριό μας, το κενό που θα αφήσει θα είναι μεγάλο και δεν πρόκειται να αναπληρωθεί ποτέ.

Η φροντίδα του δημάρχου πρέπει να είναι μεγάλη και διαρκής, ώστε να εξυπηρετούνται όσο το δυνατόν καλύτερα οι

μόνιμοι κάτοικοι της Χρύσως. Διαπίστωσα, με μεγάλη λύπη, ότι δεν συμβαίνει απόλυτα αυτό. Παράδειγμα ο δρόμος που οδηγεί στο Μέγα χωράφι είναι απροσπέλαστος σε αυτοκίνητο. Πώς μπορεί, έστω και μία οικογένεια που μένει εκεί να εξυπηρετηθεί; Πώς θα κουβαλήσει τις ζωτροφές που χρειάζεται; Πώς θα μπορέσει να μεταφέρει τα προϊόντα που παράγει;

Καταλαβαίνω ότι ο δήμος δεν έχει αρκετούς πόρους για πολλά και μεγάλα έργα. Πρέπει όμως αυτά που έχει να τα δαπανά με τέτοιο τρόπο, ώστε να καλύπτονται οι στοιχειώδεις ανάγκες των μόνιμων κατοίκων.

Θέλω να πιστεύω ότι ο δρόμος αυτός δεν συντηρήθηκε από αμέλεια ή από κακό συντονισμό και όχι από κομματική σκοπιμότητα.

Θεωρώ ότι η τοπική αυτοδιοίκηση πρέπει να είναι πάνω από κομματικά παιχνίδια, στην υπηρεσία όλων των πολιτών και ειδικά για το δήμαρχο Βίνιανης θέλω να πιστεύω ότι έτσι πράγματι συμβαίνει.

Πραγματοποιήθηκε και φέτος η καθιερωμένη εκδρομή της νεολαίας, στις 16 Αυγούστου στη λογιά του Τσάτσου. Η συμμετοχή δεν ήταν μεγάλη αλλά το έθιμο κράτησε για μια ακόμη χρονιά.

Το κοντοσούβλι ετοιμάζεται

Η προσφορά κάθε Χρυσιώτη στο χωριό μας είναι πολύτιμη και τη θεωρούμε όλοι μας δεδομένη. Δεν την μνημονεύουμε μέχρι να μας λείψει και τότε μόνο καταλαβαίνουμε τη διαφορά.

Ο συγχωριανός μας Δημήτρης Μαντίνης, ένας από τους καλύτερους ιεροψάλλτες της Λαμίας, προσφέρει πρόθυμα, χρόνια τώρα, τις υπηρεσίες του στο χωριό μας σε όλες τις λειτουργίες που πραγματοποιούνται στη διάρκεια της παραμονής του στο χωριό μας.

Φέτος που, λόγω υποχρεώσεων, δεν ήταν στη λειτουργία του Αγίου Σεραφείμ, το κενό ήταν μεγάλο σε σχέση με τη λειτουργία της Παναγίας και αυτή που έγινε στον Άγιο Αθανάσιο.

Να είναι καλά και να προσφέρει πάντα τις πολύτιμες υπηρεσίες του στο χωριό μας.

Με ευχάριστη έκπληξη είδα τις πινακίδες που οδηγούν τους επισκέπτες του χωριού μας στα δύο υπέροχα γεφύρια. Δεν θα αναφερθώ στην αισθητική τους, γιατί αυτή είναι καθαρά υποκειμενική, θα ανα-

φερθώ όμως στο μονοπάτι που οδηγεί στο κάτω γεφύρι και στη συντήρησή του γεφυριού.

Δαπανήθηκαν χρήματα, έστω ελάχιστα, για τη διάνοιξη του μονοπατιού, που

οδηγεί στο γεφύρι, αλλά δουλειά δεν έγινε. Πιστεύω ότι δεν υπήρξε επίβλεψη ή σωστός σχεδιασμός, με αποτέλεσμα μονοπάτι να μην υπάρχει. Όσο αφορά το ίδιο το γεφύρι, αυτό χρειάζεται συντήρηση άμεσα. Χρειάζεται καθαρισμό και να τοποθετηθούν ξανά στα πλάγια οι πεσμένες όρθιες στενόμακρες πέτρες, οι λεγόμενες «αρκάδες».

Η λαϊκή βραδιά που οργανώνει ο σύλλογος στις 16 κάθε Αυγούστου και φέτος ήταν υπέροχη. Η ορχήστρα του κ. Δροσίνη πολύ καλή, με πλούσιο λαϊκό ρεπερτόριο. Την εκδήλωση παρακολούθησαν όλοι οι συγχωριανοί μας, αρκετοί επισκέπτες και ο χορός κράτησε μέχρι το πρωί.

Ο Σύλλογός μας κατασκεύασε μεταλλικά σκέπαστρα για την πλατεία. Αυτά τοποθετούνται περίπου στις 12 Αυγούστου και αφαιρούνται μετά τις εκδηλώσεις για τον Άγιο Σεραφείμ και τη μάχη της Χρύσως, περίπου στις 25 Αυγούστου. Τα σκέπαστρα αυτά προστατεύουν τους πανηγυριστές από τον ήλιο και πιθανή βροχή. Πολύ καλή ενέργεια και το αποτέλεσμα καλό και έτσι απαλλάχτηκε η πλατεία τον Αύγουστο από το αντιαισθητικό πλαστικό, που τοποθετούνταν τις προηγούμενες χρονιές και κάτω από το οποίο ένωθετε ότι βρίσκεσαι μέσα σε θερμοκήπιο.

Στις 22 Αυγούστου, μετά τη θεία λειτουργία στον Άγιο Σεραφείμ και τις καταθέσεις στεφάνων στο μνημείο των εκτελεσθέντων από τους Ιταλούς στη θέση Νιμάτια, πραγματοποιήθηκε στην πλατεία η καθιερωμένη γιορτή. Μετά τον τερματισμό των αθλητών, που πήραν μέρος στο δρόμο θυσίας

Ο ιερομόναχος Κύριλλος απευθύνει χαιρετισμό κατά τη διάρκεια του ερχομού της κάρας του Αγ. Σεραφείμ, που ο ίδιος μετέφερε, απ' τη Μονή Κορώνης.

Ο Πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου Χρύσως, κ. Κ. Μούσαελος καταθέτει στεφάνι

«Νιμάτια - Χρύσω» και την επίδοση των μεταλλίων, ακολούθησαν ομιλίες. Αφού ολοκληρώθηκαν οι ομιλίες όλοι οι παρευρισκόμενοι παρακάθισαν σε γεύμα. Η όλη τελετή ήταν υπό την αιγίδα του δήμου Βίνιανης.

Πάρα πολύ κόσμο είχε φέτος στο πανηγύρι. Η διαπίστωση αυτή δεν είναι μόνο δική μου αλλά κοινή ομολογία. Τα τρία μαγαζιά δουλέψαν πολύ καλά, ανταποκρίθηκαν επαρκώς στις απαιτήσεις του κόσμου και πρέπει να είχαν ικανοποιητικά έσοδα. Εδώ θα πρέπει να επισημάνω

Η ορχήστρα του 15Αύγουστου σε ώρα «χαλαρού» παίξιματος.

Χρυσιώτες χορεύοντας παραδοσιακούς χορούς

και το γεγονός ότι για μια ακόμη χρονιά μας τίμησαν με την παρουσία τους στο πανηγύρι σχεδόν όλοι οι φίλοι από τον Άγιο Δημήτριο και Δάφνη. Τους αξίζει ένα μεγάλο ευχαριστώ από όλους τους Χρυσιώτες και πρέπει, όσο μπορούμε, να τους το ανταποδίδουμε με την παρουσία μας στα δικά τους πανηγύρια. Η φετινή τους παρουσία, όπως και κάθε χρόνο άλλωστε, δείχνει ότι δεν ξεχνούν την κοινή μας καταγωγή, την πανέμορφη Χρύσω.

Πέρασαν ήδη τέσσερα χρόνια από τότε που έγινε μια χρηματική προσφορά στο σύλλογό μας. Τα χρήματα αυτά θα τα διέθετε το Δ.Σ. για κάποιο έργο στο χωριό μας. Το τότε Δ.Σ. αποφάσισε, με τη σύμφωνη γνώμη και του δωρητή, την ανέγερση μνημείου Εθνικής Αντίστασης. Οι μοναδικές ενέργειες που έγιναν από τα εκάστοτε διοικητικά συμβούλια του συλλόγου, απ' ό,τι γνωρίζω, ήταν η εκπόνηση ενός σχεδίου για το μνημείο και τίποτα άλλο. Θεωρώ ότι αυτή η απραξία των Δ.Σ. είναι απαράδεκτη.

Αν βέβαια κάποιος, για τους δικούς τους λόγους, δεν θέλουν να ανεγερθεί το μνημείο Εθνικής Αντίστασης στο χωριό μας, είναι υποχρεωμένο το τωρινό Δ.Σ. να το ανακοινώσει στο δωρητή και να επιστρέψει τα χρήματα, γιατί κάποιες άλλες δικαιολογίες που ακούω κατά καιρούς, όπως δεν υπάρχουν εργατικά χέρια ή σε ποιο χώρο να ανεγερθεί ή να δώσει τη γνώμη του το τοπικό συμβούλιο, τις θεωρώ αστείες για να μην πω ότι είναι εκ του πονηρού.

Και εργατικά χέρια βρίσκονται εύκολα και κατάλληλος χώρος υπάρχει, όσο αφορά δε τη γνώμη του τοπικού συμβουλίου δεν νομίζω ότι χρειάζεται τέσσερα χρόνια για να εκφραστεί, άλλωστε δεν έχει ρωτηθεί για τα υπόλοιπα έργα που έχει κάνει ο σύλλογος στο χωριό μας.

Είμαι υποχρεωμένος να εξάρω τη θέση του δωρητή που τηρεί όλα αυτά τα χρόνια μια σιωπή ευγενείας και δεν διαμαρτύρεται για την κωλυσιεργία των Δ.Σ.

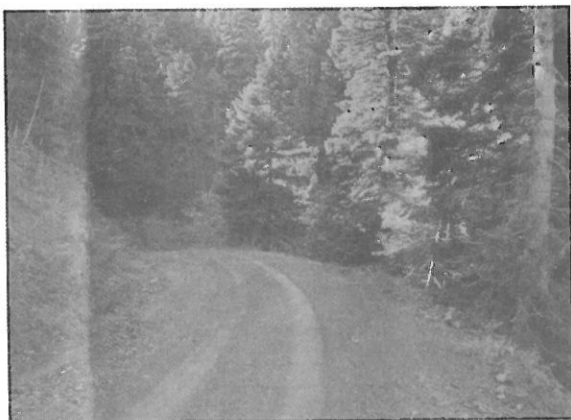
Πιστεύω ότι το σημερινό Δ.Σ. πρέπει να δώσει μια απάντηση άμεσα για το πότε και αν θα αρχίσουν οι εργασίες για την ανέγερση του μνημείου.

Καλή αντάμωση και του χρόνου στο όμορφο χωριό μας.

Γρηγόρης Τριανταφύλλου

Η περιπέτεια έχει... όνομα

Άγραφα: Στο Χρύσω και τον Μάραθο, σε έναν τόπο που δεν κατακτήθηκε ποτέ

Τα είπαν Άγραφα γιατί δεν καταγράφηκαν ποτέ. Ούτε από κατακτητή που διαφέντευε τον τόπο για αιώνες. Ακόμα και σήμερα, τα Άγραφα είναι ένας ιδιαίτερα δυσπρόσιτος προορισμός για την Ευρυτανία, κυρίως λόγω των καιρικών συνθηκών. Τον χειμώνα, όταν πέσει χιόνι, πολλοί δρόμοι κλείνουν μέχρι να λιώσουν τα χιόνια και οι πάγοι. Ως τότε, οι βροχές γεμίζουν τα περάσματα λασπουριά και νεροφαγώματα.

Η δυσκολία στην πρόσβαση οφείλεται κατά κύριο λόγο στη διαμόρφωση του τοπίου, όπου κυριαρχούν οι

Χρύσω και άλλα 5 χλμ. από τον Άγιο Δημήτριο. Η διαδρομή εξελίσσεται στην πλαγιά του βουνού με σχετικά εύκολα περάσματα. Το όνειρο αρχίζει περί τα 5 χλμ. πριν από το χωριό, όπου ο δρόμος κατεβαίνει μέσα στο φαράγγι.

Θα σας συναρπάσουν το εξωκλήσι χωμένο

κυριολεκτικά στον βράχο, το πέτρινο γεφύρι που θα σας περάσει στην απέναντι όχθη του χειμάρρου, η πλούσια βλάστηση και το λιγοστό φως από το στενό πέρασμα. Ο δρόμος κατόπιν ανηφορίζει ως το χωριό με την πλατεία-χαγιάτι.

Μόλις 100 μ. μετά την πλατεία, με φαρδύ λιθόστρωτο μονοπάτι, το στρέμμα του ονείρου, με πηγές, βάθρες, καταρράκτες, χειμάρρους. Επιστρέφοντας στο Κερασσώρι, ένα και κάτι χλμ. στη δημοσιά για Κρέντη, κάνουμε δεξιά στο χωματόδρομο για Άγραφα. Περνάμε τα πρώτα 2 χλμ. κατεβαίνοντας προς την κοίτη του Αγραφιώτη και για άλλο τόσο ακολουθούμε παραποτάμια διαδρομή, όπου, αν είναι εκεί, ο κυρ Λάμπρος θα σας φιλέψει καφεδάκι σε μπακιρένιο μπρίκι.

Συνεχίζοντας αφήνουμε τη γέφυρα αριστερά και συνεχίζουμε ευθεία προς το βουνό. Με καλό καιρό η διαδρομή είναι εύκολη, όμως υπάρχουν πολλές δύσκολες φουρκέτες, θα περάσετε από τον οικισμό Σέλο και θα αντικρίσετε για πρώτη φορά τον Μάραθο από την απέναντι πλαγιά. Μια χούφτα σπία με 5-6 οικογένειες που απέχουν λίγα χλμ. από τα Άγραφα, όμως ο δρόμος χαλαίει εύκολα από κατολισθήσεις. Πατρίδα του οπλαρχηγού Κατσαντώνη, έχει τη μικρή πλατεία, την καλοδιατηρημένη εκκλησία,

τον οικισμό Παρκιό, και συνεχίζετε προς Νέα Βίβιανη, Κερασσώρι. Ο δρόμος για Χρύσω αρχίζει πίσω από το Κερασσώρι, όπου στην πλατεία θα αναζητήσετε ένα ανηφορικό δρομάκι δεξιά σας. Για ένα χλμ. περίπου η διαδρομή είναι ασφαλτική, όμως λίγο μετά τον οικισμό των ΕΛΤΑ αρχίζει ο χωματόδρομος. Σας χωρίζουν 18 χλμ. από τον οικισμό

τον Ξενώνα και τους κατοίκους του.

Διαμονή
ΚΡΕΝΤΗ: Πανσιόν Α/φών Μάκκα, τηλ.: 22370-31350

ΜΑΡΑΘΟΣ: Κοινοτικός Ξενώνας, τηλ.: 22370-31268

ΧΡΥΣΩ: Ενοικιαζόμενα δωμάτια, τηλ.: 22370-31184 και 6972 104857

Γεύσεις
Σε κάθε περίπτωση συνιστούμε να έχετε κάτι πρόχειρο μαζί σας, καθώς όταν κινείστε στα Άγραφα δεν υπάρχει τίποτα που να μπορείτε να θεωρήσετε δεδομένο. Λίγα καφενεία θα σας υποδεχθούν, όπου είναι βέβαιο

θα σας συναρπάσει το εξωκλήσι χωμένο κυριολεκτικά στον βράχο

πως ό,τι σας προσφέρουν θα είναι ντόπιο και αγνό. Ατού της περιοχής, τυριά, τσίπουρο, λουκάνικα και κρέατα. Μπορείτε να δοκιμάσετε στου μάρμα Λάμπρου στη Βαρβαριάδα, στο καφενείο-ταβέρνα στην πλατεία του Μάραθου, στην ταβέρνα του Θωμά του Καράνη στη Χρύσω που έχει και δωμάτια. Επίσης - θυμίζουμε - στο χάνι Μπαγασάκη και στο εστιατόριο των αδελφών Μάκκα στου Κρέντη.

Μη χάσετε:

- Το ηλιοβασιλέμα στου Κρέντη, αν υπάρχει αραϊή νέφωση.
- Τη διαδρομή των δύο χλμ. πριν φθάσετε στη Βαρβαριάδα, όπου το «χαλί» των φύλλων καλύπτει το δρόμο.
- Την εκκλησία των Ταξιαρχών στο Μάραθο που ο Φ. Τεζλής συντηρεί ευλαβικά.
- Το περιβάλλον στο φαράγγι πριν από τη Χρύσω, με το ξωκλήσι, το γεφύρι, το χειμάρρο και την πηγή, πνιγμένα στη βλάστηση.
- Τις πηγές και τους καταρράκτες στη Χρύσω, τοποθεσία που θα σας μείνει αξέχαστη, αφού μπορείτε να περπατήσετε παντού.

Κείμενο-φωτο:
Δημήτρης Καραγεωργίου
Από την εφημ. ΕΘΝΟΣ

Όμορφη Νύχτα

ΑΓ. ΓΛΥΚΕΡΙΑΣ 44 (ΟΠΙΣΘΕΝ ΚΤΙΡΙΟΥ)
Είσοδος: ΖΗΝΩΝΟΣ 5, 111 46, Γαλάτσι
τηλ.: 210 2131356 - 6972 405911

Για τους γάμους σας..

Η αίθουσα προσφέρεται για κάθε κοινωνική εκδήλωση (γάμους, βαπτίδια, αρραβώνες κ.λ.π.) Προσιτές Τιμές

Ο Θεόφιλος και το συγκρότημά του σας καλούν να ζήσετε νύχτες μαγικές, με ένα μοναδικό μουσικό πρόγραμμα.

Λειτουργούμε και Κυριακή μεσημέρι Μουσική κάλυψη με ζωντανή ορχήστρα, με D.J. ή ακόμα και με ορχήστρα της επιλογής σας. Η αίθουσα κλιματιζείται* Πάρκινγκ Για συνεσιάζσεις συλλόγων ή τη διασκέδασή σας Μενού-ποτά: Σάβ. €20, Παρ. €18, Κυρ. €16

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΛΑΜΙΑΣ-ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ

Χρ. Μαρούλης
Αθήνα: Ορφέως 192B, Αιγάλεω
τηλ: 210-3457819
Λαμία: Σιδ. Στ. Λιανοκλαδίου
τηλ: 2231061761 & 22310-62022
Καρπενήσι: Ξηριάς τηλ: 22370-25925

ΚΑΦΕ ΜΠΑΡ ΨΗΣΤΑΡΙΑ "Ο ΕΛΑΤΟΣ"

Το νεόκτιστο καφενείο του Γιώργου Μαρούλη στο χωριό μας προσφέρει πέρα απ' τον καφέ και το τσίπουρο και εκλεκτούς μεζέδες και φαγητό της ώρας. Έτσι ο κάθε επισκέπτης του χωριού και όποιος άλλος επιθυμεί, μπορεί να βρει υπέροχο φαγητό όλες τις μέρες σ' ένα ζεστό και φιλικό περιβάλλον. Ο Γιώργος, χαμογελαστός και καλόκαρδος, είναι πάντα έτοιμος να μας υποδεχθεί. Τηλ.: 22370-31761

Η γλυκιά πλευρά της ζωής
Η φίρμα Rammos εκτελεί παραγγελίες γενεθλίων, γάμων, κ.λ.π.
Τούρτες ζωγραφικής, παγωτά, γλυκά με την καλύτερη ποιότητα
ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΑ
Α/ΦΟΙ ΡΑΜΜΟΥ
Καταστήματα Λαμίας:
Πλ. Πάρκου τηλ: 22310-38887
Τρούμαν 4 τηλ: 22310-31867
Πατρόκλου 45 τηλ: 22310-46050
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ-ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ:
Καρπενησίου 20 Λαμία τηλ: 22310-22913

graphic arts

Κερδίστε χρόνο για την έκδοση των εντύπων σας με χαμηλότερο κόστος, καλύτερη εμφάνιση και γρήγορη παράδοση

Εκδόσεις - Γραφικές Τέχνες
Αριστέα Καρούζη

Παραλαμβάνουμε την ύλη του εντύπου σας με κούριερ, fax, e-mail ή ταχυδρομικά. Αναλαμβάνουμε όλη τη διαδικασία έκδοσης του εντύπου σας, τις διορθώσεις καθώς και την ταχυδρομική του.

- ✓ Εφημερίδες
- ✓ Περιοδικά
- ✓ Βιβλία - Ημερολόγια
- ✓ Διαφημιστικά έντυπα
- ✓ Εταιρικές Κάρτες
- ✓ Προσκλητήρια

Για Συλλόγους βιβλία και για εφημερίδες, περιοδικά έκπτωση 20%

Αγίου Γεωργίου 25 & Πετρούπολης Ίλιον
Τηλ.-Fax: 210-2619003 • e-mail:karpouzi@otenet.gr

Αλληλοβοήθεια και

Όπως ήδη από την αρχαιότητα παρατηρήθηκε και επιβεβαιώνεται από την καθημερινή πείρα, έμφυτο είναι σε κάθε άνθρωπο το ένστικτο για την κοινωνική ζωή. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα η σύμπτυξη και ο όλος κοινοτικός και κοινωνικός βίος των πρώτων κοινωνιών, από τον οποίο προήλθε η πρόοδος και ο πολιτισμός, αλλά και η δημιουργία θεσμών που διέπουν τις σχέσεις των ανθρώπων που ζουν στη σημερινή κοινωνία. Παρά όμως την προαγωγή που συντελέστηκε στην κοινωνικότητα και την εμπέδωση, αλλά και την καθιέρωση γραπτών και άγραφων νόμων που ρυθμίζουν τη διαβίωση των ανθρώπων, εξακολουθούν να υπάρχουν σήμερα ακόμη έθιμα παλιά, που λίγο αλλάζουν από τόπο σε τόπο, και με τα οποία ρυθμίζεται η συνεργασία μεταξύ ανθρώπων, που ζουν κοινωνικό βίο κυρίως σε μικρές παραδοσιακές κοινότητες.

Απ' αυτά ορισμένα αφορούν συνεργασία, η οποία αποβλέπει μόνο στην αμοιβαία ωφέλεια των συνεργαζόμενων, ενώ άλλα πήραν κοινωνικότερο χαρακτήρα με έκδηλη φιλάνθρωπη και φιλόλληλη διάθεση. Τα διακρίνει δε όλα η δύναμη που απορρέει από το κύρος της παράδοσης και λογική που πηγάζει από τη λαϊκή σοφία.

Τέτοια έθιμα αλληλοβοήθειας και συνεργασίας που ίσχυαν στην Ευρυτανία, θα παρουσιάσουμε στη συνέχεια.

Ευρύτατα διαδεδομένο ήταν το έθιμο της «σεμπριάς». Δύο γεωργοί, οι οποίοι διέθεταν από ένα «καματερό» (βόδι συνήθως ή ημίονο) σεμπρεύουν, για να καλλιεργήσουν τα χωράφια τους. Ζευγαρώνουν δηλαδή τα ζώα τους και εκ περιτροπής «κάνουν χωράφι», χωρίς να δημιουργούνται μεταξύ των διαφορές ή παρεξηγήσεις. Αρχίζουν το όργωμα (άρωση) από «τα χαμηλώματα»¹, γιατί αν καθυστερήσει η καλλιέργειά τους «τα χωράφια ψιμίζουν και τα σπαρτά ανοχεύουν»². Αν επίσης συμβεί τα χωράφια να είναι «βαρκά ή να βαρκοφέρουν»³, αποφεύγεται το όργωμα ή η σπορά τους σε περίοδο βροχών, ιδίως όταν πρόκειται για την καλλιέργεια καλαμποκιού, γιατί το χώμα «τιλώνεται»⁴, με αποτέλεσμα να είναι το φυτόωμα ελαττωματικό και ατελής η ανάπτυξη των σπαρτών. Αν επίσης ο ένας από τους σέμπρους έχει πρόβατα και θέλει να «κοπρίσει»⁵ το χωράφι του μαντρίζοντας αυτά πάνω στο όργωμα κατά την άνοιξη μέσα σε πρόχειρους ξύλινους φράχτες ή απλό φράχτη από θάμνους, δίνει προτεραιότητα σποράς στον άλλον, για να κερδίσει χρόνο. Τα διέπει όλα αυτά η καλή θέληση και η λογική που έχει επικρατήσει από την παράδοση. Η μεταξύ των σέμπρων συνεργασία δεν περιορίζεται μόνο στη διάθεση των «αροτριώντων» ζώων για τη δημιουργία ζευγαριού, αλλά συνήθως επεκτείνεται και σε άλλες εκδηλώσεις, όπως στην ανταλλαγή εργαλείων ή την προσφορά εργασίας από μέλη της οικογένειας του ενός κατά την καλλιέργεια των κτημάτων του άλλου. Οι σέμπροι γενικά προγραμματίζουν την όλη εργασία τους σαν να είναι κοινή και την κάνουν για αμοιβαία ωφέλεια.

Αξιοσημείωτη είναι η συνεργασία των χωρικών για τη διάνοιξη των αρδευτικών αυλακιών για το πότισμα των χωραφιών τους. Σε ορισμένες περιπτώσεις τα διανοιγμένα αυλάκια για τη μεταφορά

του νερού είναι σημαντικού μήκους, έτσι ώστε κάθε χρόνο και στην αρχή του καλοκαιριού να απαιτείται εργώδης προσπάθεια για τον καθαρισμό τους από υλικά που έπεσαν από τις βροχοπτώσεις και τις κατολισθήσεις το χειμώνα.

Οι έχοντες σε κάθε περιφέρεια κτήματα, συνεργάζονται για «να βγάλουν το δικό τους αυλάκι», προσφέροντας εργασία ανάλογα με τα στρέμματα, τα οποία καλλιεργούν κάθε φορά, διότι σύμφωνα μ' αυτά θα διατεθεί «ο ποτιστής»⁷.

Όταν πρόκειται να ανοίξουν το μεγάλο αυλάκι, από το νερό του οποίου ποτίζουν όλοι σχεδόν οι κάτοικοι του χωριού, η συμμετοχή τους στην εργασία είναι καθολική, αφού προσλαμβάνει τη μορφή γενικής εξόδου. Από το απόγευμα ειδοποιούνται οι κάτοικοι του χωριού ότι την επομένη «θα βγάλουν το τρανό αυλάκι»⁸.

Από τον Γ. Επιθεωρητή Δ.Ε. κ. Παναγιώτη Βλάχο

«... Το πρωί της άλλης ημέρας σημαίνουν οι καμπάνες της εκκλησίας και παρουσιάζεται ένας από κάθε οικογένεια. Για να είναι η εργασία περισσότερο συστηματική και εύκολη η επίβλεψή της, οι κάτοικοι κατανέμονται σε ομάδες, οι οποίες λέγονται «μάγκες», και επικεφαλής της κάθε μιας είναι ο «μαγκαδόρος»⁹. Για τη «δέση», (τη σύνδεση δηλαδή του αυλακιού με το ποτάμι, από το οποίο τρο-

φοδοτείται το αυλάκι), εργάζονται όλοι μαζί, πολλές φορές και για μέρες, αν οι πλημμύρες του χειμώνα δημιούργησαν κατηφόρα ή απόθεσαν όγκους αμμοχάλικου προς την πλευρά της κοίτης του ποταμιού, όπου γίνεται η σύνδεση. Όταν «βάλουν τη δέση» και το νερό φτάσει στον προορισμό του, συνήθως «δεν μπαίνει αμέσως στην αράδα»¹⁰, αν συμβεί να μη διψούν τα σπαρτά. Γι' αυτό τις πρώτες μέρες είναι ελεύθερο και μπορεί να ποτίζει ο καθένας δέντρα ή κτήματα χωρίς να έχει σειρά ή δικαίωμα για άρδευση. Το ελεύθερο νερό των πρώτων αυτών ημερών ονομάζεται «ρεπούμπλικα»¹¹.

Οι χωρικοί συνεργάζονται επίσης και σ' άλλες γεωργικές εργασίες, όπως τον τρύγο, το «βγάλσιμο» της πατάτας¹², ιδιαίτερα όμως στο θερισμό και τα αλωνίσματα. Πρόκειται για εργασίες, που δεν παίρνουν αναβολή ή παράταση για πολλές μέρες. «Το καρφαλισμένο»¹³ στάρι δεν καρτερεί αθέριστο και τ' αλώνι δεν μπορεί να μείνει πολλές μέρες πιασμένο», έλεγε χαρακτηριστικά ο λαός μας.

Στα αλωνίσματα όσοι έχουν άλογα συνεργάζονται, για ν' ανταποκριθούν στις ανάγκες των χωρικών, ονομάζονται «αλωνιστάδες». Την εποπτεία έχει ο εμπειρότερος, ο οποίος ρυθμίζει την όλη εργασία και διαθέτει για κάθε χωρικό, που αλωνίζει τόσα άλογα, όσα χρειάζονται «για να βγάλουν τ' αλώνι του». Ο αριθμός των αλόγων, η λεγομένη «θηλεία», κανονίζεται ανάλογα με τον αριθμό των δεματιών του γι' αλώνισμα προριζομένου σιταριού. Η πληρωμή, το λεγόμενο «αλωνιστικό», γίνεται σε είδος, και καθορίζεται ή κατ' αποκοπή ή σύμφωνα με τα κιλά του σιταριού που αλωνίζεται¹⁴.

Ανάλογες μορφές συνεργασίας απαντώνται και στην ποιμενική ζωή.

Όσοι έχουν ολιγάριθμα κοπάδια αιγοπροβάτων και δεν ευκαιρούν ή δεν έχουν συμφέρον να καταγίνονται διαρκώς με τη φύλαξή τους, «τα σμίγουν». Με το «σμίξιμο» αυτό δημιουργείται ένα μεγάλο κοπάδι, τη φύλαξη του οποίου αναθέτουν σε «τσοπάνη με μισθό», πληρώνοντας σ' αυτόν «ρόγα»¹⁵, ή τα βοσκούν οι ίδιοι ο καθένας με τη σειρά. Το ποσό της ρόγας ή ο καθορισμός των ημερών, κατά τις οποίες καθένας υποχρεώνονταν για την φύλαξη του κοπαδιού καθορίζεται με βάση τον αριθμό των ζώων, τα οποία έχει ο κάθε «σμιχτής». Ανάλογα επίσης με τον αριθμό των «γαλάριων»¹⁶ προβάτων ρυθμίζεται και η σειρά για τη διανομή του γά-

λακτού, την κατασκευή γέφυρας ή υδραγωγείου, τη διάνοιξη ή επισκευή δρόμων.

Εκτός από τις παραπάνω μορφές συνεργασίας, που έχουν μόνιμη διάρκεια, αξίζει να σημειώσουμε και κάποιες εκδηλώσεις αλληλοβοήθειας, σε ιδιωτικές συνθήκες υποθέσεις που υπαγορεύονται από έκτακτες ή περιστασιακές ανάγκες.

Χαρακτηριστική μορφή αλληλοβοήθειας είναι «το ξεφλούδισμα»²⁰. Όταν μαζεύεται το καλαμπόκι «σώριάζεται» στην αυλή του σπιτιού ή μέσα σ' αυτό, αν ο καιρός δεν επιτρέπει το ξεφλούδιμά του έξω. Αποβραδís κάποιος από το σπίτι (συνήθως ένα κορίτσι) περιέρχεται τα γειτονικά ή και όλα τα σπίτια του χωριού και ειδοποιεί ότι «το βράδυ θα έχουμε ξεφλούδισματα»²¹. Οι ειδοποιημένοι πάνε με ευχαρίστηση, γιατί αυτό το είδος της συνεργασίας ήταν και μια θαυμάσια ευκαιρία για ψυχαγωγία. Έτσι, ενώ το καλαμπόκι ξεφλούδιζεται, οι εργαζόμενοι τραγουδούν, ανταλλάσσουν εύθυμα πειράγματα ή σκώμματα αφελη, λύνουν αινίγματα ή κουτσομπολεύουν σχολιάζοντας τα τελευταία γεγονότα του χωριού. Στο τέλος προσφέρονται γλυκά ή φρούτα (σταφύλια, σύκα, καρύδια ή κάστανα), αφού είναι η εποχή της συγκομιδής.

Πρόσκληση σε βοήθεια γίνεται και για «το στούμπημα»²² του καλαμποκιού. Γι' αυτήν όμως την εργασία συνήθως φώναζαν τους «χεροδόναμους» άνδρες, για να μπορούν ν' ανταποκρίνονται στη δυσκολία της εργασίας.

Παρόμοια μορφή αλληλοβοήθειας υπήρχε και κατά το «βγάλσιμο του σπάρτου»²². Είναι δε το σπάρτο (ή ο σπάρτος) θάμνος, που έχει ευλύγιστα και δυσδιάσπαστα κλωνάρια, τα οποία μοιάζουν με μακριές βελόνες. Τα κλαδιά κόβονται και δένονται σε μικρά δεμάτια, τις «χειριές».

Στη συνέχεια οι «χειριές» βράζονται και τοποθετούνται για μία περίπου εβδομάδα μέσα σε λάκκους με νερό. Μετά μεταφέρονται στο σπίτι «για βγάλσιμο», το οποίο είναι κυρίως γυναικεία απασχόληση. Συγκεντρώνονται λοιπόν τα κορίτσια κυρίως και «βγάζουν» από τα κλαδιά του σπάρτου τη φλούδα, που αποχωρίζεται εύκολα ύστερα από το βράσιμο και το μούσκεμα που προηγήθηκαν.

Από τη φλούδα αυτή, μετά από κατάλληλη επεξεργασία²³, κατασκευάζεται ειδικό στερεό νήμα, το «σπαρτόσχοινο», πρόσφορο για την κατασκευή χονδρών σχοινιών, σάκων, κιλιμιών ή τρουβάδων.

Οι νοικοκυρές επίσης, προκειμένου «να διαλέξουν στο ταψί» το σιτάρι²⁴, για να κατασκευάσουν τον τραχανά του σπιτιού, καλούσαν τα κορίτσια της γειτονιάς να βοηθήσουν στην ανιαρή και κοπιαστική αυτή εργασία. Στο τέλος τα φιλοδώρουσαν.

Αλληλοβοήθεια υπήρχε και στην καθιερωμένη την παραμονή των Χριστουγέννων, «χοιροσφαγία». Ομάδες χωρικών περιέρχονταν τα σπίτια και έσφαζαν το σπιτικό γουρούνι που εθμικά έτρεφαν παλιά όλες οι οικογένειες²⁵. Στους «χοιροσφαγίτες», λόγω και του κρύου που επικρατούσε εκείνες τις χειμωνιάτικες μέρες, προσφέρονταν καρύδια και ζεστό ρακί, το «πόντζι»²⁶.

Απαύγασμα ψυχικού μεγαλείου είναι η βοήθεια, που προσφέρεται σε φτωχούς ή όσους βρίσκονταν σε δυσχερή θέση λό-

Συνέχεια στην 7η σελ.

**ΕΝΩΜΕΝΗ ΕΠΙΠΛΟΠΟΙΪΑ
ΛΑΜΙΑΣ**

4ο χλμ. Λαμίας - Στυλίδας
Λαμία

Τηλ: 22310-32191 Fax: 22310-42095

**GUS
KOSTOPANAGIOTIS**

804-792-8817
2320 Riverside

Drive Danville, VA 24540

**ΕΞΑΤΜΙΣΕΙΣ ΠΑΝΤΟΣ ΤΥΠΟΥ
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ**

ΠΟΛΥΧΡΟΝΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
Ταυγέτου 42 Κοιλιάτσου Αθήνα
Τηλ: 210. 2237288

συνεργασία στην Ευρυτανία

Συνέχεια απ' την 6η σελ.

γω ασθένειας, η γνωστή στην Ευρυτανία με το όνομα «παρακαλιά». Όταν λ. χ. ένας φτωχός έχτιζε σπίτι, καλούσε τους συγχωριανούς του σε βοήθεια, συνήθως σε μέρες όχι εξαιρετών γιορτών, των «αλαφρογοιρτάδων». Όλοι οι κάτοικοι του χωριού προσφέρονταν πρόθυμα να τον συντρέξουν για να μεταφέρει την πέτρα, την ξυλεία, ν' ανοίξει τα θεμέλια ή να «τσιτσισει»²⁷ (στεγάσει) το σπίτι. Με τον ίδιο τρόπο προσφέρονταν οι χωρικοί για να καλλιεργήσουν το χωράφι του άρρωστου ή του επιστράτου, να συγκομίσουν τους καρπούς του ή να φυλάξουν τα κοπάδια του.

Φτωχός επίσης, που ήθελε να συστήσει κοπάδι, περιέρχονταν τα μαντριά των γνωστών του κατά την εποχή του «χωρισμού»²⁸ και ζητούσε ένα αρνί ή ένα κασίκι. Οι βοσκοί συνήθως πρόσφεραν σ' αυτόν το ζώο που τους ζητούσε, συνοδεύοντας την προσφορά και με τις ευχές τους. Το ίδιο και οι μελισσοτρόφοι την άνοιξη, και την εποχή της σμηνουργίας, πρόσφεραν σε φτωχούς χωριανούς τους που τους ζητούσαν ένα «γονίδι», για να δημιουργήσουν κι αυτοί το «μελισσομάντρι» τους.

Αξίζει να σημειώσουμε ακόμη και περιπτώσεις συνεργασίας των χωρικών, που επιβάλλουν έκτακτες ανάγκες. Η εμφάνιση λύκου στην περιφέρεια του χωριού προκαλούσε την λεγόμενη «παγανά», κοινή δηλαδή έξοδος των χωρικών για την καταδίωξη του. Μάλιστα, όποιος σκότωνε το λύκο περιέφερε το δέρμα του και μάζευε φιλοδώρημα για το ανδραγαθήμα του. Παγάνες συγκροτούνταν επίσης και για την καταδίωξη φυγόδικου, καθώς και για την αναζήτηση κλεμμένου ή χαμένου ζώου²⁹.

Κοινή επίσης ήταν η έξοδος των χωρικών για τη φύλαξη κοινοτικού χώρου από καταπατήσεις ή την απομάκρυνση από κοινοτικά λιβάδια κοπαδιών που βοσκούνταν παράνομα σ' αυτά. Σε περιπτώσεις τέτοιου είδους αντιδικιών αναφέρονται περιστατικά σύρραξης μεταξύ των κατοίκων των χωριών. Και για τη διασφάλιση κοινοτικών δασών ενδιαφέρονται οι χωρικοί μας. Έτσι σε περίπτωση πυρκαγιάς σπεύδουν όλοι πρόθυμα για να προσφέρουν τη βοήθειά τους για την κατάσβεση της φωτιάς. Με κοινή επίσης προσπάθεια επιχειρείται η κατάσβεση πυρκαγιών σε σπίτια ή άλλες ιδιωτικές εγκαταστάσεις.

Από τη μελέτη των μορφών αλληλοβοήθειας και συνεργασίας, που αναφέραμε παραπάνω, καταφαίνεται ότι αμοιβαία βοήθεια μεταξύ των μελών της ίδιας κοινωνίας για την αντιμετώπιση δυσάρεστων γεγονότων της ζωής και τη λύση βιοτικών προβλημάτων, τα οποία ο άνθρωπος αδυνατεί να επιλύσει ατομικά, είναι κίνητρα, που ωθούν τους ανθρώπους κάθε εποχής σε συνεργασία. Οι μορφές της διαφέρουν ανάλογα με το βαθμό της πνευματικής και ηθικής εξέλιξης και γενικότερα του πολιτισμού των μελών κάθε κοινωνίας. Στις πρώτες κοινωνικές ομάδες η παροχή βοήθειας σε πάσχοντα μέλη τους πήγαζε περισσότερο από το συναίσθημα του φόβου ότι ο κίνδυνος, ο οποίος έπληξε μέλος τους, θα μπορούσε στο μέλλον να πλήξει και άλλον και επομένως μέλος θα μπορούσε να βρεθεί στην ανάγκη να ζητήσει ή να δεχθεί από άλλον βοήθεια. Η πρώτη πηγή της αλληλοβοήθειας ήταν η συνείδηση της ανά-

γκης της κοινωνικής ζωής για όλα τα άτομα - μέλη της κοινωνίας και της κοινωνικής αλληλεγγύης, και από τη συνείδηση αυτή προήλθε και η συγκρότηση των ανθρωπινων κοινωνιών.

Ο Αριστοτέλης στα «Πολιτικά» του, προσδιορίζοντας τη φύση του κοινωνικού βίου, αποφαινεται ότι αυτός προέκυψε από την αδυναμία των ανθρώπων να ζήσουν απομονωμένοι και ν' αντιμετωπίσουν σαν άτομα τους κινδύνους της ζωής, αφού μόνο τα θηρία και οι θεοί (ως πανίσχυροι και αυτάρκεις) ζουν έξω από την κοινωνία.

Το πρώτο αυτό συναίσθημα του φό-

βου των ανθρώπων μπροστά στο άγνωστο και μυστηριώδες μέλλον, των ανεξιχνίαστων δυνάμεων της φύσης και της ζωής με τους κινδύνους της, με την πάροδο του χρόνου και την πνευματική και ηθική πρόοδο της ανθρωπότητας με τον πολιτισμό που τον εξυψώνει διαρκώς σε ανώτερες σφαίρες ηθικής αυτονομίας και ελευθερίας, τελειοποιώντας και εξευγνίζοντας τον, οδήγησε στις ανώτερες μορφές της αλληλοβοήθειας ως ηθικό καθήκον και φιλανθρωπία, που απορρέουν από εσωτερικής τελειότητας και αισθημάτων ανθρωπισμού.

Η ορθολογιστική επίσης οργάνωση της ζωής καθίστασε τον άνθρωπο σε μορφές συνεργασίας, με τις οποίες πέτυχε τη λύση δύσκολων προβλημάτων και πραγματοποίησε τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσής του.

Η πρόοδος των οργανωμένων κοινωνιών, η δια των ηθικών διδαγμάτων της θρησκείας και της φιλοσοφίας επεβλήθη ημερώση, η συνεπεία της διαμορφώσεως νέων συνθηκών ζωής αναφύεσα ανάγκη συστηματικότερης οργανώσεως της συνεργασίας και αλληλοβοήθειας και διακρατικής ακόμη μερίμνας, συνέτειναν στη διεύρυνση των κοινωνικών αυτών εκδηλώσεων, ώστε να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες. Η αλληλοβοήθεια όμως, αποτελεί την πρώτη και υποτυπώδη μορφή κοινωνικής πρόνοιας, ενώ η επί της στοιχειώδους λογικής ερειδομένη συνεργασία των χωρικών μας τις πρώτες μορφές κοινής εργασίας, εξέλιξη των οποίων είναι νεώτερες συνεταιριστικές προσπάθειες με τις γνωστές επωφελείς επιπτώσεις τους.

Η ύπαρξη λοιπόν μέχρι σήμερα στο λαό στοιχείων, αφορώντων στην κοινωνική οργάνωση και διαιωνιζόντων αρχέγονα ήθη, επιβάλλει επιτακτικά την ανάγκη της συλλογής και μελέτης τους. Με τη

συλλογή θα διασθούν από τον αφανισμό που κινδυνεύουν λόγω της επίδρασης του σύγχρονου πολιτισμού.

Με τη συστηματική μάλιστα μελέτη τους θα γνωρίσουμε το δημιουργό και φορέα τους, τον άνθρωπο, η έρευνα των πνευματικών και υλικών δημιουργημάτων του οποίου αποτελεί, ως προσφυώς ελέχθη «του ανθρώπου την πλέον επαξίαν σπουδή».

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

1. **Χ α μ ή λ ω μ α, το, μέρος χαμηλό.**

Χαμηλώματα λέγονται τα χωράφια που

γη η Επανάσταση και πριν από τη σύσταση του Τακτικού, τα «άτακτα» στρατιωτικά σώματα των Ελλήνων αρχηγών είχαν ίδιο οργανισμό με βάση «τη μάγκα» ως κατώτερη μονάδα. Φαίνεται ότι αργότερα η λέξη χρησιμοποιήθηκε στη δημοτική για να σημάνει ομάδα ανθρώπων, που συνεργάζονται και για ειρηνικά έργα. Ο διοικητής της στρατιωτικής μάγκας λέγονταν «μαγκατζής», και ήταν υπαξιωματικός, ενώ από μας λέγεται «μαγκαδόρος».

10. **Θέματα που αφορούν στη διανομή του νερού και το χρόνο,** που το χρησιμοποιεί ο καθένας, τα ρυθμίζουν ή οι ίδιοι οι χωρικοί, αν τα κτήματα για πότισμα είναι λίγα, ή ο υδρονομέας που διορίζουν οι ίδιοι, και συνήθως τον πληρώνουν σε είδος, κατά την εποχή της συγκομιδής.

11. **Ρεπούμπλικος,** επίθ., ελεύθερος, κοινός, δημόσιος. Ίσως από το λατινικό *republica* = η πολιτεία, τα δημόσια, τα κοινά. Αυτή τη μορφή συνεργασίας συναντούσαμε στο χωριό Στένωμα Ευρυτανίας.

12. **Συνεργασία για το «θγάλισμο της πατάτας»** γίνονταν σε χωριά της Ν. Α. Ευρυτανίας, όπου αυτή καλλιεργείται συστηματικότερα.

13. **Το ρ. κ α ρ φ α λ ι ά ζ ω** = ξηραίνω υπερβολικά, που χρησιμοποιούσε παλιότερα ο ευρυτανικός λαός, και προέρχεται από το Ομηρικό κάρφω = ξηραίνω. Πρβλ. το επίσης Ομηρικό επίθετο καρφαλέος = ξηρός.

14. **Πληρώνουν μια οκά κατά κιλό.** Το κιλό ισοδυναμούσε με είκοσι (20) οκάδες.

15. **ρ ό γ α,** η, μισθός, ρόγα λατιν. *rogare*, *rogare*. (Βλέπε και Παν. Κ. Βλάχου, «Ο Στέφανος Γρανίτσας και η λαογραφία της Ευρυτανίας, Αθήνα 1961, σ. 35).

16. **Γαλάρια,** τα, λέγονται τα αιγοπρόβατα, τα οποία παράγουν γάλα. Αντίθετο είναι τα «στέρφα».

17. **Τα θόδια** κατά τους θερινούς μήνες έβοσκαν σε ειδικά λιβάδια, τα λεγόμενα «βοϊδολιβάδια», χωρίς να επιστρέφουν το βράδυ στο χωριό.

18. **Μανιατάζω,** από το αμανατιάζω = δεσμεύω, από τη λ. αμανάτι = παρακαταθήκη, τουρκ. *Emanet*.

19. **Βουκολιό,** το, αγέλη βοδιών, αρχ. η βουκολία.

20. **Ξεφλούδισμα,** το, καθάρισμα του καρπού καλαμποκιού (αραβοσίτου) από το περίβλημα, που λέγεται «φόκι» ή «ρόκα». Ο καρπός που απομένει λέγεται «στρουβούλι». Τα στρουβούλια μετά το λίσσιμο εκκοκκίζονται, που γίνεται με το «στούμπισμα» (ράβδισμα). Όταν ο καρπός πρόκειται να χρησιμοποιηθεί «για σπόρο» γίνεται απόσπαση των κόκκων με το χέρι («ξεσπύρισμα»).

21. Σε χωριά της Ν.Α. Ευρυτανίας η εργασία αυτή λέγεται «ξεφλουδίσιμα».

22. Η λέξη **σπάρτο** απαντάται ήδη στον Όμηρο (Β' 135), και σημαίνει σχοινί, καλώδιο, παλαμάρι. Κατά μία άποψη, αυτή δεν έχει σχέση με το φυτό σπάρτο, από το οποίο και οι αρχαίοι κατασκεύαζαν σχοινιά, παραγόμενη από το ρ. σπειρω (σπέρζω) = τυλίγω, συστρέφω και σημαίνει κάθε τι στριμμένο.

Σύμφωνα μ' αυτήν, από το Ομηρικό σπάρτο (=σχοινί) ονομάστηκε το για την κατασκευή του χρησιμεύον φυτό. Άλλη άποψη, θεωρεί ότι το σπάρτο είναι σχοινί κατασκευασμένο από το φυτό σπάρτο. Με τη δεύτερη σημασία απαντάται η λ. στους Ηρόδοτο (5, 16), Θουκυδίδη (4, 48) κ. δ.

Από την ιστοσελίδα του Πολιτιστικού Συλλόγου Καρπενησιού www.evrytan.gr

ΚΑΦΕ - ΓΑΛΑΚΤΟΠΩΛΕΙΟ

Η ΔΡΟΣΙΑ

Γρηγόρης Μαρούλης
Κύπρου & Σόλωνος 19 Λαμία
Τηλ: 22310-42146

Ζαχαροπλαστείο

Κώστα Π. Καρανίκα
Αμπελώνας Λάρισας
Τηλ: 24920-32482

Δεχόμαστε παραγγελίες
Τούρτες-γλυκά-παγωτά

Όλα παραγωγής μας

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γάμοι

• Τελέστηκε την Κυριακή 10 Οκτωβρίου 2004 στον Ιερό Ναό Αγίας Σοφίας Ψυχικού ο γάμος της πρώην Προέδρου του Συλλόγου μας κ. Ιωάννας Καραθάνου με τον εκλεκτό της καρδιάς της κ. Γιώργο Αρχοντα.
Τους ευχόμαστε να ζήσουν ευτυχισμένοι.

Το φαινόμενο της ληστείας και μια παλιά ιστορία από το χωριό μας

Συνέχεια απ' την 1η σελ.

Σκαμαγκούλης, Καπετανάκης, Καπνιάς, Ακρίβος, Παλιουράκης, Μουλαρογιάννης, Πάνενας Λιανός και πλήθος άλλοι.

Στο χωριό μας δεν γνωρίζω αν υπήρχαν πολλές περιπτώσεις ληστείας ή απαγωγής ευπόρων για λύτρα. Μία μόνο περίπτωση γνωρίζω, όπως μου την εξιστόρησε ο αείμνηστος πατέρας μου που την έζησε.

«Ήταν καλοκαίρι του 1922. Εγώ και ο αδελφός μου ο Γιώργος κοιμόμασταν στη αυλή του σπιτιού μας. Ακούσαμε κάποιον να χτυπάει την πόρτα και να φωνάζει τον πατέρα μου Γρηγόρη. Εγώ και ο αδελφός μου ξυπνήσαμε φοβισμένοι και εί-

δαμε ότι ήταν ο Σεραφείμ Πολυχρόνης ή Καρακώστας. Δεν μας μίλησε αλλά μας έκανε νόημα με το χέρι του να κοιμηθούμε. Φορούσε, όπως όλοι τότε, ευζωνικά ρούχα δηλαδή φουστάνελα, μανδύα, κάλτσες, σκούφια και τσαρούχια. Όταν βγήκε ο πατέρας μου, του είπε ότι πήγαν ληστές στο σπίτι του και πήραν τα δυο του παιδιά, τον Κώστα και τον Γιώργο, και του ζητούσαν ξαγορά 40.000. Ο Πολυχρόνης είχε τις 25.000 και ζητούσε από τον πατέρα μου 15.000 για να συμπληρώσει το ποσό, να το δώσει στους ληστές για να μην του σφάζουν τα παιδιά. Ο πατέρας μου είχε κάποια χρήματα, γιατί το πρωί θα πήγαινε στην Καρδίτσα να ψωνίσει για το μαγαζί που διατηρούσε, αλλά δεν

ήταν 15.000. Πήγε τότε στον Χρήστο Μαρούλη (παππού της Πούλιας και της Κωνσταντίας) που τότε είχε έλθει από την Αμερική, πήρε τα χρήματα και τα έδωσε στον Πολυχρόνη. Ο Πολυχρόνης ευχαρίστησε τον πατέρα μου και τον παρακάλεσε να μην πει τίποτα ως τις δέκα το πρωί, που θα έδινε τα χρήματα στους ληστές και θα έπαιρνε πίσω τα παιδιά του. Πήρε και δύο μπουκάλια κονιάκ και έφυγε. Ο πατέρας μου κράτησε την υπόσχεση που έδωσε στην παράκληση του Πολυχρόνη και έτσι σώθηκαν τα παιδιά. Εκείνη την εποχή οι 40.000 ήταν πολλά χρήματα, τότε όποιος είχε το χιλιάριο ήταν πλούσιος.»

Γρηγόρης Τριανταφύλλου

Ο ΑΓΙΟΣ ΚΟΣΜΑΣ Ο ΑΙΤΩΛΟΣ

Πατροκοσμάς - Εθναπόστολος Ιερομόναχος - Οσιομάρτυρας (1714-1779)

Συνέχεια από την σελ. 3

ας τα πάρουν, μη σας μέλει. Δώστε τα. Ψυχή και Χριστός σας χρειάζονται κι αυτά σας σώζουν και σας πάνε στον παράδεισο. Κανείς δεν μπορεί να σας πάρει ψυχή και πίστη, εκτός και τα δώσετε με τη θέλησή σας.

Τότε χάνεστε οριστικά (Αυτό ήταν μία προτροπή για την αποφυγή του εξισλαμισμού).

Κήρυττε την κοινωνική δικαιοσύνη, συνιστούσε την ίδρυση νοσοκομείων και τη μόρφωση όλων των νέων. Εξήρε τη χαρά της εργασίας. Έπλεκε το εγκώμιο όλων των τιμών δουλευτάδων. Κήρυττε την ανύψωση της γυναίκας και την αγνότητα του συζυγικού βίου, που βασιζόταν στο σεβασμό, στη συνεννόηση και στην αληθινή αγάπη. Επέμενε στην περίθαλψη των φτωχών και ορφανών παιδιών και ζητούσε από τα παιδιά να είναι εύτακτα και φρόνιμα, να υπακούουν, να σέβονται και να τιμούν τους γονείς τους. Οι Προεστοί των χωριών, για να σωθούν έπρεπε να αγαπούν όλους τους χριστιανούς και ρίχνουν τα χρέη κατά δύναμη. Οι κάτοικοι να σέβονται και τιμούν τους καλούς προεστούς. Κατέκρινε τον άνομο πλούτο και την τοκογλυφία.

Καλή η εργασία, αλλά απαραίτητη η αργία της Κυριακής και η προσευχή και λατρεία στην εκκλησία.

Κατέληγε πάντα τις διδαχές του με προτροπή για σχολεία και εκπαίδευση όλων των παιδιών. Πίστευε ότι η εκπαίδευση θα βελτιώνει το θρησκευτικό και πατριωτικό συναι-

σθημα. «Καλύτερα να αφήσετε τα παιδιά σας φτωχά και γραμματισμένα, παρά πλούσια και αγράμματα». Με γραμματισμένα παιδιά τούτος ο τόπος θα γίνει πάλι Ρωμαίικο και καλότυχος όποιος ζήσει σε εκείνο το βασίλειο.»

Ο Κοσμάς δεν παρίστανε τον προφήτη ούτε τον θαυματοποιό, όμως στις διδαχές του έκαμε πολλές προβλέψεις, που επαληθεύτηκαν και πολλοί πιστοί με τις ιατρικές του συμβουλές, αλλά και τη μεγάλη πίστη που ενέπνευε, θεραπεύθηκαν από πολλές παθήσεις. Προέτρεπε να μη θρηνούν για το θάνατο καλών χριστιανών, γιατί η μετάβαση στην άλλη ζωή και τον παράδεισο είναι απαλλαγή από τα δεινά του φθαρτού τούτου κόσμου. Ο ίδιος αντιμετώπισε το θάνατο με ηρωισμό και χαρά. Όπως οι Απόστολοι μαρτύρησαν για την πίστη του Χριστού, το ίδιο επιδίωξε και για τον εαυτό του, να τελειώσει τη ζωή και το έργο του στο μαρτύριο για ό,τι μεγάλο κήρυξε τόσα χρόνια. Χριστό και Ελλάδα.

Σαν ήλθε η μεγάλη ώρα του ηρωικού ξεσηκωμού το 21, ο θρύλος του εθναπόστολου Κοσμά έκαμε τα παλικάρια της Θεσσαλίας, της Ρούμελης, των Αγράφων, των νησιών, της Μακεδονίας και της Ηπείρου να επαναστατήσουν με το περίφημο δίστιχο στα χείλη:

Βόηθα μας Άγιε Γιώργη και συ Άγιε Κοσμά να πάρουμε τη Πόλη και την Αγία Σοφία.

ΑΝΤΩΝΗΣ Η. ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Σημείωση: Στην τελευταία επίσκεψή μου στην Καρδίτσα παρακολούθησα την ομιλία του Αντωνίου Η. Αντωνίου. Ο Αντώνης ήταν συμμαθητής μου, φίλος, συσπουδαστής μου. Ζήσαμε δύο χρόνια στο ίδιο δωμάτιο. Κατάγεται από τον Μπελοκομίτη (πρώην Ευρυτανίας). Εφτασε στο βαθμό Ε. Δ. Εκπ/σης και σύμβουλος εκπαίδευσης, πολυγραφότατος και άνθρωπος που του αρέσει να ενεργεί για τα κοινά. Έγινε και πρόεδρος Μπελοκομίτη και μετέχει σε πολλούς συλλόγους και φιλανθρωπικές οργανώσεις.

Κι επειδή ο πάτερ Κοσμάς πέρασε και μίλησε στο χωριό μας, θεώρησα υποχρέωσή μου να το δημοσιεύσω στα «Χρυσιώτικα Νέα» για να γνωρίζουμε όλοι το βίο του Αγίου, γιατί η ομιλία είναι εμπειριστατωμένη με πολλά στοιχεία και πληροφορίες.

Χαράλαμπος Μπετχαβάς

**Οικοδομικές
εργασίες
Γιώργος Τ. Μαντής
Καρδίτσα
Τηλ: 24410-73460**

**ΕΥΛΟ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ**

**Υπεύθυνος
κατασκευής
Δημ. Μαντής
Βασιλείου 5
Ν. Ευρυτανία - Λαμία
Τηλ: 22310-69146 22310-69272**

ΧΡΥΣΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ

Ιδιοκτησία: Σύλλογος Χρυσιωτών Ευρυτανίας

“Η ΠΑΝΑΓΙΑ”

Εκδότης: Τριανταφύλλου Γρηγόρης

Κλεισούρας 8, Ν. Ηράκλειο 14121

Τηλ.-Fax: 210-2832243 e-mail: gtriantafilloy@oneway.gr

Συντακτική επιτροπή:

Καραθάνου Φ. Ιωάννα, Κρυστάλλη Ι. Αλεξάνδρα,
Μπετχαβάς Δ. Χαράλαμπος, Καρανίκας Αντώνης
Συνδρομή ετήσια: 5 €

Ηλεκτρονική Σχεδίαση Εντύπου - Επιμέλεια έκδοσης:

Αριστέα Καρβουλή

Εκδόσεις - Γραφικές τέχνες

Αγ. Γεωργίου 25 & Πετρούπολης Ίλιον (Ν. Λιόσια)

• Τηλ - Fax: 210 2619003 210-2619696

e-mail: karpouzi@otenet.gr

Στιγμιότυπα από τις εκδηλώσεις για την επέτειο της Μάχης της Χρύσως, στις 22 Αυγούστου

Κατάθεση στεφάνου από τον Δήμαρχο κ. Κ. Καρανή

Ο αντινομάρχης Ευρυτανίας και χωριανός μας Β. Θεοδώρου κατά την ομιλία του στην ίδια εκδήλωση.

Κατάθεση στεφάνου στο μνημείο «Νιμάτια» απ' τον πρόεδρο του Τοπικού Συμβουλίου του Δ.Δ. Χρύσως κ. Κωνσταντίνο Μούτσελο μετά απ' την δοξολογία που τελέστηκε εκεί και το μνημόσυνο για τους εκτελεσθέντες πατριώτες απ' τους Ιταλούς το 1942.

Έντυπα Συλλόγων που λάβαμε

- Ο Ρουμελιώτης**
Τρίμηνη έκδοση της Ένωσης Ρουμελιωτών Πετρούπολης
- Η Μεγάλη Λομποτινά**
Ανεξάρτητη τριμηνιαία εφημερίδα του συνδέσμου Ανω-Κατώ Χωριτών Ναυπακτίας
- Η Ζιώψη**
Διμηνιαία έκδοση του εν Λαμία Μ.Ε. συλλόγου Αγιοργιτών Φθιώτιδος
- Δομιανίτικα Νέα**
Διμηνιαία έκδοση του συλλόγου Δομιανιτών Ευρυτανίας
- Φωνή της Δεσφίνας**
Δίμηνη εφημερίδα του συλλόγου των απανταχού Δεσφινητών «Ο Ησαΐας»
- Ο Καστανιώτης**
Όργανο επικοινωνίας των απανταχού Καστανιωτών Ευρυτανίας
- Η Γενέτειρα**
Τριμηνιαία εφημερίδα του πολιτιστικού συλλόγου Σιμιωτών Δήμου Πυλίνης Αιτωλοακαρνανίας
- Ροβολιαρίτικα Νέα**
Έκδοση του συλλόγου των απανταχού Ροβολιαριτών Φθιώτιδας
- Γραμμένη Οξυά**
Εφημερίδα του συλλόγου Γραμμενιοξυωτών Ναυπακτίας
- Μικροχωρίτικα Γράμματα**
Περιοδική έκδοση της Αδελφότητας Μικροχωριτών

Ευχαριστούμε τους εκδότες των παραπάνω εντύπων και τους ευχόμαστε να είναι καλά για να συνεχίσουν το δύσκολο και κοπιώδες έργο τους.